

Ontwerpbesluit van Gedeputeerde Staten van
Limburg

Vergunning

Artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming

Ontheffing

**Artikel 3.5, tweede en vierde lid, Wet
natuurbescherming**

Gemeente Valkenburg aan de Geul
Kerstmarkt 2019 – Gemeentegrot en Fluweelengrot te
Valkenburg

Zaaknummer: **2019-206834**

Kenmerk: 2019/81865

Datum besluit: 12 november 2019

Verzonden: 18 november 2019

Inhoud

1.	Besluit	4
1.1	Afschriften	5
2.	Voorschriften	6
2.1	Algemene voorschriften	6
2.2	Specifieke voorschriften	6
2.3	Voorschriften Gemeentegrot – Natura 2000 en soortenbescherming	6
2.4	Voorschriften Fluweelengrot – Natura 2000 en soortenbescherming	8
2.5	Overige voorschriften	9
2.6	Monitoring	9
3.	Procedure	11
3.1	Aanvraag	11
3.2	Bevoegd gezag	12
3.3	Procedure	12
4	Aanvraag	13
4.1	Gemeentegrot	13
4.2	Fluweelengrot	14
5	Overwegingen Natura 2000	17
5.1	Beoordelingskader	17
5.2	Kenmerken Natura 2000-gebied ‘Geuldal’	17
5.3	Habitattypen	19
5.4	Habitatsoorten	20
5.5	Effecten	21
5.6	Effecten op habitatsoorten	21
5.6.1	Meervleermuis	22
5.6.2	Ingekorven vleermuis	22
5.6.3	Vale vleermuis	23
5.7	Conclusie Natura 2000	23
6	Overwegingen Soortenbescherming	24
6.1	Beoordelingskader	24
6.2	Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	24
6.3	Beschermde soorten	24
6.3.1	Andere bevredigende oplossing	24
6.3.2	Belang	25
6.3.3	Staat van instandhouding	26
6.4	Extra openingsdagen	27
6.5	Conclusie soortenbescherming	27
7	Monitoringsgegevens kerstmarkt	29
7.1	Temperatuurmetingen	29
7.1.1	Gemeentegrot	29

7.1.2	Resultaten temperatuurmetingen Gemeentegrot	29
7.1.3	Resultaten opening gesloten schachten	30
7.1.4	Conclusie Gemeentegrot	32
7.1.5	Fluweelengrot.....	32
7.2	Vleermuistellingen.....	33
7.2.1	Gemeentegrot	33
7.2.2	Fluweelengrot.....	34
8	Mitigerende maatregelen	36
8.1	Mitigerende maatregelen kerstmarkt 2016, 2017 en 2018	36
8.2	Genomen mitigerende maatregelen Gemeentegrot	36
8.3	Genomen mitigerende maatregelen Fluweelengrot.....	39
8.4	Conclusie genomen mitigerende maatregelen	39
9	Conclusie	40
9.1	Natura 2000	40
9.2	Soortenbescherming	40

1. Besluit

Gedeputeerde Staten hebben op 8 oktober 2019 een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming (Wnb) en om ontheffing van de verbodsbepaling als bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid van de Wnb ontvangen van gemeente Valkenburg aan de Geul, mede namens Stichting Valkenburg Events. De aanvraag betreft het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot (Cauberg 4) en Fluweelengrot (Daalhemerweg 27) te Valkenburg. De kerstmarkt vindt plaats in het leefgebied van watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus/brandtii*), vale vleermuis (*Myotis myotis*), franjestaart (*Myotis nattereri*) en grootoorvleermuis (*Plecotus auritus/austracius*) in het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. De kerstmarkt heeft een (potentieel) negatief effect op dit Natura 2000-gebied. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2019-206834.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op het bepaalde in de Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit:

1. aan aanvrager een tijdelijke vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb en een tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de Wnb, te verlenen in het kader van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg. Met dien verstande dat voor wat betreft de openingstijden en openingsdagen van de kerstmarkt voor bezoekers in de Gemeentegrot deze alleen gelden voor de kerstmarkt in 2019 en niet voor volgende edities;
2. aan aanvrager geen tijdelijke vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb en geen tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de Wnb, te verlenen in het kader van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg voor wat betreft de bedrijfsborrels die 's avonds plaatsvinden na afloop van de kerstmarkt voor bezoekers in de Gemeentegrot;
3. het door aanvrager voorgestelde 'monitoringsplan 2019/2020 kerstmarkten Gemeentegrot en Fluweelengrot' aan te vullen met extra monitoringsvoorschriften, zoals vermeld in hoofdstuk 2;
4. dat ontheffing wordt verleend van de volgende handelingen:
 - het is verboden de watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuisen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis opzettelijk te verstoren, artikel 3.5, tweede lid, Wnb;
 - het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuisen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis te beschadigen of te vernielen, artikel 3.5, vierde lid, Wnb;
5. dat aan deze vergunning en ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
6. dat deze vergunning en ontheffing wordt verleend voor de periode van 1 november 2019 tot en met 11 januari 2020;
7. dat de vergunning en ontheffing met betrekking tot de monitoring en beoogde mitigerende maatregelen van kracht blijven totdat aan alle voorschriften is voldaan;

8. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 8 oktober 2019, aangevuld op:
- 11 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/81647;
 - 16 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/76660;
 - 18 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82075;
 - 30 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82065;
 - 30 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82083;
 - 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82058;
 - 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82054;
 - 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82049;
 - 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/81999;
- deel uitmaken van deze vergunning en ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
clustermanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving, team Vergunningen

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Gemeente Valkenburg aan de Geul, Postbus 998, 6300 AZ te Valkenburg;
- Stichting Valkenburg Events, Plenkertstraat 4, 6301 GM te Valkenburg.

2. Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

1. De vergunning en ontheffing wordt slechts voor de in hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven handelingen verleend.
2. Deze vergunning en ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze vergunning en ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De vergunning en ontheffing geldt voor het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot (Cauberg 4) en Fluweelengrot (Daalhemerweg 27) te Valkenburg zoals opgenomen in paragraaf 4.1 en 4.2 (figuur 1 en 2).
4. De vergunning- en ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de Provincie Limburg indien bij het opbouwen, houden en afbreken van de kerstmarkt 2019 andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of als andere handelingen dan bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
5. Tijdens het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2019 dient een afschrift van deze vergunning en ontheffing op beide locaties van de activiteiten aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.

2.2 Specifieke voorschriften

6. Met inachtneming van onderstaande voorschriften dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapporten:
 - passende beoordeling kerstmarkt 2019 Gemeentegrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019;
 - natuurtoets soortbescherming Wnb kerstmarkt 2019 Gemeentegrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019;
 - passende beoordeling kerstmarkt 2019 Fluweelengrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019;
 - natuurtoets soortbescherming Wnb kerstmarkt 2019 Fluweelengrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019;
 - monitoringsplan 2019/2020 kerstmarkten Gemeentegrot en Fluweelengrot.
7. Tussen 15 oktober en 1 november 2019 mag in de voorbereiding enkel elektra en decoratie in de Gemeentegrot en enkel elektra in de Fluweelengrot worden aangebracht. Hierbij mogen maximaal 10 personen tegelijkertijd werkzaam en aanwezig zijn in de grotten.

2.3 Voorschriften Gemeentegrot – Natura 2000 en soortenbescherming

Uitvoering kerstmarkt

8. Er mogen maximaal 1.395 bezoekers tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt in de Gemeentegrot aanwezig zijn. Dit aantal is exclusief standhouders, leden van de (beveiligings)organisatie, gemeenteambtenaren en operationele hulpdiensten.

9. Bezoekers mogen alleen tijdens de openingstijden van de kerstmarkt in het gebied van de kerstmarkt van de Gemeentegrot aanwezig zijn. Voor bezoekers zijn de openingstijden van de Gemeentegrot tijdens de kerstmarkt als volgt:
vrijdag 15 november t/m zondag 29 december 2019:
 - Zondag t/m donderdag: 10:00 – 19:00 uur;
 - Vrijdag en zaterdag: 10:00 – 20:00 uur;
 - 24, 26 en 29 december: 10.00 – 18.00 uur;
 - 25 december: gesloten.
10. Bezoekers van de Gemeentegrot dienen gebruik te maken van de hoofdingang bij de Cauberg (huisnummer 4).
11. Tijdens de periode van de kerstmarkt mag door middel van een geluidinstallatie alleen mechanische achtergrondmuziek worden gespeeld. Op het buitenterrein moeten de geluidsnormen als bedoeld in art. 2.17 Activiteitenbesluit milieubeheer in acht worden genomen.
12. Op het grotplein (voorterrein van de Gemeentegrot) mag geen versterkte muziek worden (af)gespeeld.
13. Op het grotplein mag geen met tussenpozen brandende verlichting aanwezig zijn.
14. Uitsluitend het gebruik van LED verlichting (zowel binnen als buiten) is toegestaan.
15. In- en uitvliegopeningen voor vleermuizen mogen niet geblokkeerd worden door de inrichting van het voorterrein.
16. In de Gemeentegrot mag enkel gebruik gemaakt worden van elektrische toestellen voor bakken of braden. Etenswaaren mogen enkel in 'hot-pots' of per magnetron verwarmd en / of warm gehouden worden.
17. Tijdens de exploitatie van de kerstmarkt en gedurende het oprichten en afbreken ervan, moeten de deuren bij de hoofdingang open staan.

Mitigerende maatregelen

18. In de Gemeentegrot dienen de volgende mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd vóór en tijdens het evenement:

Code	Maatregel
Bravo1	In zone Bravo worden voor geen enkel doel verwarmingsbronnen gebruikt.
Volledige kerstmarkt	Er worden geen geurkaarsen en/of wierrook gebruikt.
Bravo3	In zone Bravo worden achter de kerststands gordijnen opgehangen aan de zijde van het Oude deel. Deze gordijnen dienen de uitwisseling van lucht en licht tegen te gaan tussen het gebied van de kerstmarkt en het Oude deel.
Additioneel	In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend of met de elektrische trein).

Additioneel	Gedurende de exploitatie van de kerstmarkt en het oprichten en afbreken ervan, wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden.
-------------	---

2.4 Voorschriften Fluweelengrot – Natura 2000 en soortenbescherming

Uitvoering kerstmarkt

19. Er mogen maximaal 960 bezoekers tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt aanwezig zijn. Dit aantal is exclusief standhouders, leden van de (beveiligings)organisatie, gemeenteambtenaren en operationele hulpdiensten.
20. Bezoekers mogen alleen tijdens de openingstijden van de kerstmarkt in het gebied van de kerstmarkt van de Fluweelengrot aanwezig zijn. Voor bezoekers zijn de openingstijden van de Fluweelengrot tijdens de kerstmarkt als volgt:

vrijdag 15 november t/m zondag 29 december 2019:

 - Zondag t/m zaterdag: 10:00 – 19:00 uur;
 - 24 en 29 december: 10:00 – 18:00 uur;
 - 25 december gesloten.
21. Bezoekers van de Fluweelengrot dienen gebruik te maken van de hoofdingang aan de Daalhemerweg (huisnummer 27).
22. Tijdens de periode van de kerstmarkt mag door middel van een geluidinstallatie alleen mechanische achtergrondmuziek worden gespeeld. Op het buitenterrein moeten de geluidsnormen als bedoeld in art. 2.17 Activiteitenbesluit milieubeheer in acht worden genomen.
23. Op het grotplein (voorterrein van de Fluweelengrot) mag geen versterkte muziek worden (af)gespeeld.
24. Op het grotplein mag geen met tussenpozen brandende verlichting aanwezig zijn.
25. Uitsluitend het gebruik van LED verlichting (zowel binnen als buiten) is toegestaan.
26. In- en uitvliegopeningen voor vleermuizen mogen niet geblokkeerd worden door de inrichting van het voorterrein.
27. In de Fluweelengrot mag enkel gebruik worden gemaakt van elektrische toestellen voor bakken en braden. Etenswaren mogen enkel in 'hot-pots' of per magnetron verwarmd en/of warm gehouden worden.
28. Tijdens de exploitatie van de kerstmarkt en gedurende het oprichten en afbreken ervan, moeten de deuren bij de hoofdingang open staan.

Mitigerende maatregelen

29. In de Fluweelengrot dienen de volgende mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd vóór en tijdens het evenement:

Code	Maatregel
Additioneel	In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Fluweelengrot

2.5 Overige voorschriften

30. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in afstemming met een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor de vergunning en ontheffing is verleend.

Onder een deskundige wordt verstaan:

- a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau of;
- b. een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie of;
- c. een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten of;
- d. een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau of;
- e. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en werkzaam of aangesloten is bij een Nederlandse beschermingsorganisatie of;
- f. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.

31. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient minimaal 8 weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend te worden.

2.6 Monitoring

32. De monitoring dient plaats te vinden conform het 'monitoringsplan 2019/2020 kerstmarkten Gemeentegrot en Fluweelengrot' dat onderdeel is van de aanvraag. Als aanvulling op dit monitoringsplan dient er maandelijks vleermuismonitoring plaats te vinden in de Gemeentegrot (inclusief het centrale deel) en Fluweelengrot, additioneel aan de telling die plaatsvindt in het kader van het NEM. De monitoring dient plaats te vinden door nauwkeurige determinatie, het intekenen van soort, aantal en vindplaats op kaartmateriaal en registratie op een inventarisatieformulier. Concreet betekent dat dat monitoring plaats dient te vinden in oktober 2019, voorafgaand aan de kerstmarkt 2019, tijdens de kerstmarkt 2019, na afloop van de kerstmarkt 2019, en in februari, maart, april en mei 2020.

33. Er dienen in de Gemeentegrot en Fluweelengrot dataloggers te worden geplaatst die tot en met mei 2020 wekelijks metingen uitvoeren van luchttemperatuur en luchtvochtigheid. Dit conform die metingen die in 2016, 2017 en 2018 uitgevoerd zijn. Dit betekent dus expliciet dat niet alleen daar gemeten hoeft te worden waar in 2018 de mitigerende maatregelen getroffen zijn, maar dat overal metingen uitgevoerd moeten worden.

34. De monitoringsresultaten, voor zowel de vleermuismonitoring als de klimaatmonitoring, zoals bedoeld in voorschrift 32 en 33 worden uiterlijk 15 juni 2020 gerapporteerd aan het bevoegd gezag via de Berichtenbox voor bedrijven of per post verstuurd naar Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, onder vermelding van het zaaknummer. Deze monitoringsrapportage dient ten minste de geïndexeerde trend zoals berekend door het CBS te bevatten met daarin weergegeven de trend per vleermuissoort op landelijk, heuvelland, Geuldal en Gemeentegrot en Fluweelengrot niveau. Ook dient de monitoringsrapportage minimaal een conclusie te bevatten of de genomen mitigerende maatregelen van afgelopen jaren effecten hebben gehad en zo ja welke, en of maatregelen eventueel wel of geen invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen.

3. Procedure

3.1 Aanvraag

Op 8 oktober 2019, aangevuld op:

- 11 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/81647;
- 16 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/76660;
- 18 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82075;
- 30 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82065;
- 30 oktober 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82083;
- 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82058;
- 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82054;
- 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/82049;
- 1 november 2019 en bij ons geregistreerd onder nummer 2019/81999;

heeft gemeente Valkenburg aan de Geul te Valkenburg een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, en artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) aangevraagd voor het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot (Cauberg 4) en Fluweelengrot (Daalhemerweg 27) te Valkenburg. Aanvraag is gedaan voor de periode van 1 november 2019 tot en met 1 juni 2020. Hierbij is in module 2 als onderdeel van de aanvraagformulier nader toegelicht dat er tot 1 november 2019 in de grotten enkel voorbereidende activiteiten plaatsvinden waarbij geen (negatieve) effecten in het kader van de Wnb plaatsvinden. Het afbreken van de kerstmarkten is uiterlijk op 10 januari 2020 klaar. Onderhavig besluit ziet dan ook op de periode 1 november 2019 tot en met 11 januari 2020.

De aanvraag om een vergunning en ontheffing ziet op de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het opzettelijk verstoren van watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis, artikel 3.5, tweede lid, Wnb;
- het beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis, artikel 3.5, vierde lid, Wnb.

Het evenement heeft een (potentieel) negatief effect op het Natura 2000-gebied 'Geuldal' en vindt plaats in het leefgebied van diverse vleermuissoorten. De meervleermuis, vale vleermuis en ingekorven vleermuis zijn beschermd in het kader van de status van Natura 2000-gebied 'Geuldal'.

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2019-206834.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming en module gebiedsbescherming (verder bekend als Aanvraagformulier);
- passende beoordeling kerstmarkt 2019 Gemeentegrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019 (verder bekend als PB Gemeentegrot);
- natuurtoets soortbescherming Wnb kerstmarkt 2019 Gemeentegrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019 (verder bekend als NT Gemeentegrot);
- passende beoordeling kerstmarkt 2019 Fluweelengrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019 (verder bekend als PB Fluweelengrot);

- natuurtoets soortbescherming Wnb kerstmarkt 2019 Fluweelengrot Valkenburg a/d Geul, 11 augustus 2019 (verder bekend als NT Fluweelengrot);
- monitoringsplan 2019/2020 kerstmarkten Gemeentegrot en Fluweelengrot.

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb, artikel 2.7 Wnb en artikel 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de vergunning en ontheffing.

3.3 Procedure

De aanvraag wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het voorliggende ontwerp van het besluit op de aanvraag zal gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage liggen in het gouvernement te Maastricht. Gedurende deze termijn kan eenieder bij ons college schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen over dit ontwerp naar voren brengen. Het ontwerpbesluit en de kennisgeving kunnen in genoemde periode tevens worden geraadpleegd via de internetsite <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (klik dan op officiële bekendmakingen). Vervolgens zullen wij, na afweging van de naar voren gebrachte zienswijzen, een definitief besluit op de aanvraag nemen. Tegen dat besluit staat vervolgens beroep open bij de rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

4 Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2019 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg.

4.1 Gemeentegrot

De kerstmarkt in de Gemeentegrot (Cauberg 4 te Valkenburg) is één van de grootste, oudste en meest bezochte ondergrondse kerstmarkten van Europa. In figuur 1 is aangegeven welke delen van de Gemeentegrot gebruikt worden voor de kerstmarkt 2019. Hierbij zijn in het groen aangegeven de delen waar de kramen komen te staan en bezoekers lopen, in het blauw is weergegeven welke routes worden gebruikt voor de op- en afbouw van het evenement en als vluchtroute.

Sinds 1985 is het gebied van de kerstmarkt in de Gemeentegrot uitgebreid. De eerste uitbreiding vond omstreeks 2001 plaats, de tweede uitbreiding vond plaats in 2012.

Figuur 1: Kerstmarkt 2019 – Gemeentegrot (Natuurtoets Gemeentegrot, pagina 5)

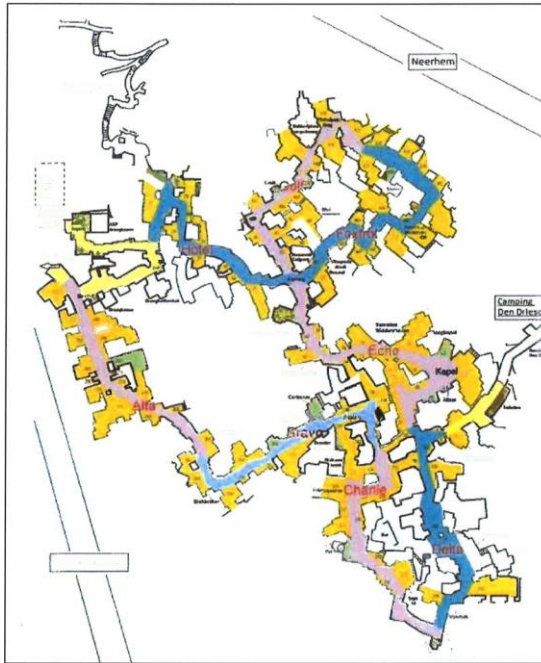
Het verzoek van de gemeente Valkenburg aan de Geul is om het evenement plaats te laten vinden van 15 november 2019 tot en met 29 december 2019. Voor de op- en afbouw van het evenement zijn enkele weken nodig waardoor er werkzaamheden zullen plaatsvinden in de Gemeentegrot tot en met 7 januari 2020. Tot 1 november wordt in de voorbereiding enkel elektra en decoratie aangebracht in de grot waarbij maximaal 10 personen tegelijkertijd aanwezig zijn. Bij deze werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht in het kader van de Wnb. Onderhavig besluit ziet dan ook op de activiteiten van 1 november 2019 tot en met 11 januari 2020.

Verder is voor het evenement het volgende van belang:

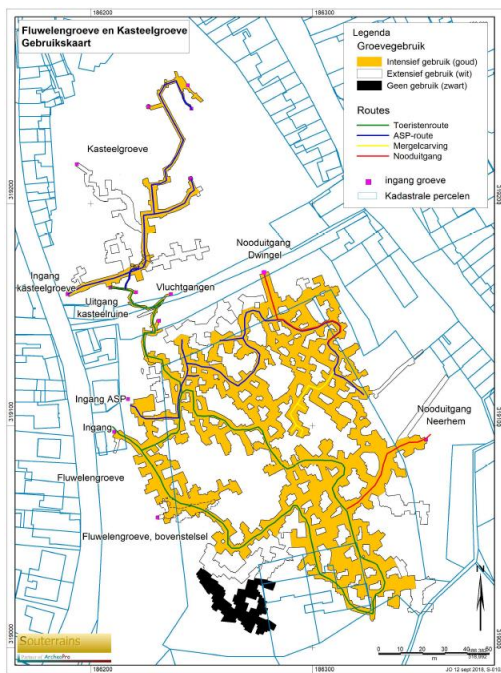
- maximaal 1.395 bezoekers zullen tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt aanwezig zijn. Dit aantal is exclusief standhouders, leden van de (beveiligings)organisatie, gemeenteamttenaren en operationele hulpdiensten;
- bezoekers mogen alleen tijdens de openingstijden van de kerstmarkt in het gebied van de kerstmarkt van de Gemeentegrot aanwezig zijn. Voor bezoekers zijn de openingstijden van de Gemeentegrot tijdens de kerstmarkt als volgt:
 - vrijdag 15 november t/m zondag 29 december 2019:
 - Zondag t/m donderdag: 10:00 – 19:00 uur;
 - Vrijdag en zaterdag: 10:00 – 20:00 uur;
 - 24, 26 en 29 december: 10.00 – 18.00 uur;
 - 25 december: gesloten.
- in november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend en met elektrische trein);
- de bezoekers maken gebruik van de hoofdingang bij de Cauberg (huisnummer 4);
- tijdens de periode van de kerstmarkt mag door middel van een geluidinstallatie alleen mechanische achtergrondmuziek worden gespeeld. Op het buitenterrein moeten de geluidsnormen als bedoeld in art. 2.17 Activiteitenbesluit milieubeheer in acht worden genomen;
- op het grotplein (voorterrein van de Gemeentegrot) mag geen versterkte muziek worden (af)gespeeld;
- het hele gebied van de kerstmarkt, waar de bezoekers komen, wordt sfeervol verlicht;
- er wordt enkel gebruik gemaakt van elektrische toestellen voor bakken of braden. Etenswaaren worden in 'hot-pots' of magnetrons verwarmd en / of warm gehouden;
- roken, open vuur en het gebruik van een zogenoemde e-sigaret zijn verboden;
- tijdens de kerstmarkt wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden;
- tijdens de exploitatie van de kerstmarkt en het oprichten en afbreken ervan, staan de deuren bij de hoofdingang open;
- de vergunning- en ontheffinghouder zorgt er voor dat de in- en uitgang van de grot en het grotplein vrij blijven. Ook bezoekers van kramen of wagens mogen de ingang niet blokkeren;
- de objecten op het grotplein worden zo opgesteld en aangebracht dat vluchtwegen optimaal kunnen worden benut en hulpverleners zonder hindernissen de in- en uitgang van de grot kunnen bereiken;
- op het grotplein mag geen met tussenpozen brandende verlichting aanwezig zijn;
- uitsluitend het gebruik van LED verlichting (zowel binnen als buiten) is toegestaan.

4.2 Fluweelengrot

Sinds 1997 wordt ieder jaar een kerstmarkt gehouden in de Fluweelengrot. In de rondgang in de Fluweelengrot staan stands met kerst- en cadeauartikelen, oude ambachten en een horecagelegenheid. Op onderstaande kaart (figuur 2) is aangegeven welk deel van de Fluweelengrot wordt gebruikt voor de kerstmarkt 2019. In de zomer/najaar van 2018 is de Fluweelengrot voorzien van een extra nooduitgang die uitkomt aan de Dwingel, zie figuur 3.

Figuur 2: Kerstmarkt 2019 – Fluweelengrot (Natuurtoets Fluweelengrot, pagina 4)

Figuur 3: Kerstmarkt 2019 – Fluweelengrot met nooduitgang 'Dwingel'

Het evenement vindt plaats van 15 november tot en met 29 december 2019. Voor de op- en afbouw van het evenement zijn enkele weken nodig waardoor er werkzaamheden zullen plaatsvinden in de Fluweelengrot tot en met 10 januari 2020. Tot 1 november wordt in de voorbereiding enkel elektra aangebracht in de grot waarbij hooguit 10 personen tegelijkertijd werkzaam/aanwezig zijn. Bij deze werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht in het kader van de Wnb. Onderhavig besluit ziet dan ook op de activiteiten van 1 november 2019 tot en met tot en met 11 januari 2020.

Verder is voor het evenement het volgende van belang:

- maximaal 960 bezoekers zullen tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt aanwezig zijn. Dit aantal is exclusief standhouders, leden van de (beveiligings)organisatie, gemeenteambtenaren en operationele hulpdiensten;
- bezoekers mogen alleen tijdens de openingstijden van de kerstmarkt in het gebied van de kerstmarkt van de Gemeentegrot aanwezig zijn. Voor bezoekers zijn de openingstijden van de Fluweelengrot tijdens de kerstmarkt als volgt:
 - vrijdag 15 november t/m zondag 29 december 2019:
 - Zondag t/m zaterdag: 10:00 – 19:00 uur;
 - 24 en 29 december: 10:00 – 18:00 uur;
 - 25 december gesloten.
- in november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Fluweelengrot;
- de bezoekers maken gebruik van de hoofdingang aan de Daalhemerweg (huisnummer 27);
- tijdens de periode van de kerstmarkt mag door middel van een geluidinstallatie alleen mechanische achtergrondmuziek worden gespeeld. Op het buitenterrein moeten de geluidsnormen als bedoeld in art. 2.17 Activiteitenbesluit milieubeheer in acht worden genomen;
- op het grotplein (voorterrein van de Fluweelengrot) mag geen versterkte muziek worden (af)gespeeld;
- het hele gebied van de kerstmarkt, waar de bezoekers komen, wordt sfeervol verlicht;
- er wordt enkel gebruik gemaakt van elektrische toestellen voor bakken of braden. Etenswaaren worden in 'hot-pots' of magnetrons verwarmd en / of warm gehouden;
- roken, open vuur en het gebruik van een zogenoemde e-sigaret zijn verboden;
- tijdens de exploitatie van de kerstmarkt en het oprichten en afbreken ervan, staan de deuren bij de hoofdingang open;
- de vergunning- en ontheffinghouder zorgt er voor dat de in- en uitgang van de grot en het grotplein vrij blijven. Ook bezoekers van kramen of wagens mogen de ingang niet blokkeren;
- de objecten op het grotplein worden zo opgesteld en aangebracht dat vluchtwegen optimaal kunnen worden benut en hulpverleners zonder hindernissen de in- en uitgang van de grot kunnen bereiken;
- op het grotplein mag geen met tussenpozen brandende verlichting aanwezig zijn;
- uitsluitend het gebruik van LED verlichting (zowel binnen als buiten) is toegestaan.

5 Overwegingen Natura 2000

5.1 Beoordelingskader

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden) binnen en buiten Nederland. Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen aantasten.

Bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dient rekening te worden gehouden met de gevolgen die het project of de andere handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Heeft een aangevraagde vergunning betrekking op een project dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dan dient op grond van het bepaalde in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb een passende beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. Is een passende beoordeling vereist, dan kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb in principe slechts worden verleend, indien op grond van de passende beoordeling de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarbij geldt dat bij de passende beoordeling het positieve effect van mitigerende maatregelen mag worden betrokken.

Bestaat op grond van de passende beoordeling (inclusief de daarbij betrokken mitigerende maatregelen) niet de vereiste zekerheid, dan kan een aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niettemin worden verleend in het uitzonderlijke geval dat bij toetsing blijkt dat geen Alternatieve oplossingen voor handen zijn, sprake is van Dwingende redenen van openbaar belang en Compenserende maatregelen worden getroffen. Oftewel in voorkomend geval dat de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

5.2 Kenmerken Natura 2000-gebied 'Geuldal'

Natura 2000 Landschap	: <i>Heuvelland</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Beschermd Natuurmonument	: <i>Meertensgroeve</i>
Gemeenten	: <i>Gulpen-Wittem, Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Nuth, Vaals, Valkenburg a/d Geul, Voerendaal</i>
Oppervlakte	: <i>circa 2.472 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Het Geuldal bestaat uit grote delen van het beekdal van de Geul, de Gulp en een aantal zijbeken met enkele aangrenzende hellingen en plateaudelen. Het gebied wordt gekenmerkt door grote hoogteverschillen en is mede daardoor bijzonder gradiëntrijk. Op de plateaus en hellingbossen zijn door afstromend water diepe grubben uitgesleten. Onderin het dal bevinden zich betrekkelijk voedselrijke en natte tot vochtige gronden met een afwisseling van hooilanden, zoals de dotterbloemhooilanden bij Cottessen en langs de Mechelderbeek, en diverse bosgemeenschappen, waaronder bron- en broekbossen. De hoger gelegen droge hellingen bestaan uit een voedselarme en kalkarme bovenste laag en een wat voedselrijkere onderste laag. Op veel plaatsen komen bronnen voor op de hellingen, waaruit smalle beekjes ontspringen. De graslanden en bossen die hier voorkomen omvatten orchideeënrijke hellingbossen, kalkgraslanden, heischrale graslanden en begroeiingen op rotsranden. In het zuidoosten, in het hoogst gelegen deel van Nederland, komen op het plateau uitgestrekte beukenbossen voor met onder andere Veldbies-beukenbossen. Vaak zijn de graslanden van elkaar gescheiden door met struweel begroeide graften. Op plaatsen waar kalkgesteente dagzoomt liggen enkele kleine open mergelgroeves of kalksteenwanden (Schaelsberg, Engwegen; Dölkesberg, Gulperberg) waar een bijzonder microklimaat heerst. Op veel plaatsen zijn ook onderaardse mergelgroeves aanwezig. In het zuidelijk deel zijn ook steengroeves (Cottessen, Onderste en Bovenste Bosch) aanwezig.

Al sinds vele eeuwen, zijn er op tal van plaatsen langs de Geul en haar zijrivieren watermolens aanwezig. Die eeuwenlange aanwezigheid heeft ongemerkt ook een verregaand stempel gedrukt op de landschappelijke en ecologische ontwikkeling van de beken en hun dalvlakte.

Flora en fauna

Het Geuldal, bestaand uit verschillende deelgebieden, wordt gekenmerkt door grote hoogteverschillen en is mede daardoor bijzonder gradiëntrijk. In het dal bevinden zich betrekkelijk voedselrijke tot voedselarme bodems en natte tot vochtige gronden met een afwisseling van hooilanden en diverse bosgemeenschappen. De verschillende bostypen, graften en holle wegen herbergen zeldzame flora (orchideeën, Gevlekte aronskelk, Eenbes) en fauna (Hazelmuis, Das, Spaanse vlag, Vliegend hert). De hoger gelegen, droge hellingen bestaan uit een voedselarme en kalkarme bovenste laag en een wat voedselrijkere onderste laag, waarbij kalkgesteente soms dagzoomt (in groeven). De graslanden en bossen die hier voorkomen bevatten orchideeënrijke hellingbossen, Kalkgraslanden, Heischrale graslanden en Pionierbegroeiingen op rotsbodem. In het zuidoosten komen op het plateau uitgestrekte beukenbossen voor waarvan de Veldbies-beukenbossen (Luzulo-Fagetum), voor Nederlandse begrippen, bijzonder zijn.

Nabij de Belgische grens liggen graslanden langs de Geul waar zinkrijke sliblagen zijn afgezet door overstromingen van de Geul. Het hoge zinkgehalte is afkomstig van de zinkindustrie in België. Door deze zinkrijke afzetting komt er op deze plekken bijzondere en zeer zeldzame zinkflora voor met soorten als Zinkboerenkers en Zinkviooltje. De ondergrondse groeven in het Geuldal zijn belangrijk voor Ingekorven vleermuis, Vale vleermuis en Meervleermuis. Daarnaast zijn poelen in de (voormalige) dagbouwgroeven belangrijke voortplantingsplaatsen voor Vroedmeesterpad, Geelbuikvuurpad en Kamsalamander. De beken in het Geuldal herbergen bijzondere stroomminnende vissoorten als de zeldzame Elrits, Barbeel, Kopvoorn, Beekdonderpad en Beekprik.

Complementaire doelen: Habitatrichtlijn: Soorten (bijlage II)

H1037 Gaffellibel: behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie

Toelichting: de Gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. Er zijn goede potenties voor verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (beken en rivieren met waterplanten) in het gebied.

5.3 Habitattypen

Het 'Geuldal' is aangewezen als speciale beschermingszone voor de volgende natuurlijke habitattypen, afkomstig uit het besluit Natura 2000-gebied 'Geuldal'.

Code	Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>
H6110	Pioniersbegroeiingen op rotsbodem	>	>
H6130	Zinkweiden	>	>
H6210	Kalkgraslanden	>	>
H6230dkr	Heischrale graslanden	>	>
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	>	>
H7220	Kalktufbronnen	=	=
H7230	Kalkmoerassen	>	>
H9110	Veldbies-beukenbossen	>	>
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	=	>
H9160B	Eiken-haagbeukenbossen (Heuvelland)	=	>
H91E0C	Vochtig alluviale bossen (beekgeleidende bossen)	=	>

Tabel 1: Habitattypen 'Geuldal'

Op 5 maart 2019 is er door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een 'Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden' gepubliceerd. De bedoeling van het wijzigingsbesluit is het corrigeren van wat ten aanzien van de te beschermen habitattypen van Bijlage 1 en soorten van Bijlage 2 van de Habitatrichtlijn niet goed is gegaan bij het publiceren van de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten. Het betreft vooral het alsnog beschermen van habitattypen en soorten die op het moment van aanwijzen (in voldoende mate en duurzaam) aanwezig bleken te zijn. Deze waarden en de daarvoor gestelde instandhoudingsdoelstellingen worden met het wijzigingsbesluit aan de betreffende aanwijzingsbesluiten toegevoegd.

Met het Ontwerpwijzigingsbesluit wordt er voor het Natura 2000-gebied 'Geuldal' het habitatype H4030 (Droge Europese heide) aan het aanwijzingsbesluit toegevoegd.

De kerstmarkt zal plaatsvinden in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg, twee onderaardse mergelgroeven binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal'.

Bovenstaande instandhoudingsdoelstellingen hebben geen betrekking op de mergelgroeven. Van de habitattypen komt in de actuele situatie geen enkele type voor in het plangebied. Tegen deze achtergrond zijn (significant) negatieve effecten van het aangevraagde evenement op de diverse beschermde habitattypen uitgesloten.

5.4 Habitatsoorten

Het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is aangewezen als speciale beschermingszone voor de volgende natuurlijke habitatsoorten:

Code	Habitatsoorten	Oppervlakte	Kwaliteit
H1078	Spaanse vlag	=	=
H1083	Vliegend hert	>	>
H1096	Beekprik	>	>
H1163	Rivierdonderpad	>	>
H1166	Kamsalamander	=	=
H1193	Geelbuikvuurpad	>	>
H1318	Meervleermuis	=	=
H1321	Ingekorven vleermuis	=	=
H1324	Vale vleermuis	>	>

Tabel 2: Habitatsoorten 'Geuldal'

Met het 'Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden' wordt er voor het Natura 2000-gebied 'Geuldal' tevens de soort H1337 (Bever) aan het aanwijzingsbesluit toegevoegd.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg de volgende habitatsoorten (mogelijk) aanwezig zijn:

- meervleermuis;
- ingekorven vleermuis;
- vale vleermuis.

Voor de overige habitatsoorten voorziet het plangebied niet in de benodigde vereisten voor de soort om aanwezig te zijn. Bijgevolg zullen in het navolgende uitsluitend de effecten worden beoordeeld van het aangevraagde evenement op de (mogelijk) aanwezige vleermuissoorten.

Het 'Geuldal' is één van de vier Zuid-Limburgse gebieden waar de ondergrondse mergelgroeven overwinteringsgebieden vormen voor vleermuizen, waaronder bovenstaande soorten. Dit gebied levert als overwinterings- en zwermgebied voor de meervleermuis en ingekorven vleermuis één van de grootste bijdragen aan de landelijke populatie, en is voor de vale vleermuis als overwinterings- en zwermgebied van zeer groot belang. Voor de ingekorven vleermuizen betreft de populatie in het 'Geuldal' een grensoverschrijdende populatie, waarvan kraamkolonies bekend zijn uit de Voerstreek.

5.5 Effecten

Vleermuizen overwinteren in mergelgroeves vanwege de gunstige klimatologische omstandigheden (constante temperatuur boven vriespunt en hoge luchtvochtigheid) en de, relatieve, rust. Verstoring kan ertoe leiden dat de vleermuizen wakker worden en daarbij moeten interen op hun vetreserves. Tijdens de winterslaap is het energieverbruik voor het overgrote deel van de tijd extreem laag en zodanig dat de winterperiode, zonder voedsel, kan worden overbrugd. In het meest ongunstige geval ontstaat als gevolg van veelvuldige verstoring gebrek aan energie en kunnen overwinterende vleermuizen zelfs overlijden. Daarnaast bestaat de kans op een effect op succesvolle reproductie door een tekort aan energie aan de start van het voortplantingsseizoen.

Tijdens de winterslaapperiode van vleermuizen, globaal van eind oktober tot begin april, verkeren de vleermuizen gedurende enkele dagen tot enkele weken achtereen in een toestand van lethargie. Hun lichaamstemperatuur wordt hierbij sterk verlaagd, tot ongeveer omgevingstemperatuur, en hun hartslag en stofwisseling daalt significant. Gemiddeld om de twee weken worden ze wakker, om onder andere aan predators te ontsnappen of om een nieuwe hangplek te zoeken. Het ontwaken uit de winterslaap kost veel energie, het onderbreken van de winterslaap door menselijke verstoringssprikels leidt tot extra verbruik van vetreserves.

De kerstmarkt 2019 kan een directe fysieke verandering betekenen, die invloed heeft op het voortbestaan van mogelijk aanwezige overwinteringsplaatsen van (beschermde) soorten. Door het evenement kan eveneens geschikt overwinteringsgebied van de meervleermuis, ingekorven vleermuis en vale vleermuis verloren gaan.

De volgende factoren kunnen als gevolg van de kerstmarkt 2019 een effect hebben op de populaties van beschermde soorten:

- verandering van het microklimaat: temperatuur, relatieve luchtvochtigheid, luchtstroming;
- licht;
- geluid en trilling;
- luchtkwaliteit/geuren.

Bovenstaande factoren zijn gedurende het evenement in hoge mate aanwezig in de Gemeentegrot en Fluweelengrot waardoor negatieve effecten op voorhand niet geheel kunnen worden uitgesloten. De effecten zijn echter niet zodanig dat er significant negatieve effecten optreden met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen van het 'Geuldal'. Onder hoofdstuk 2 (voorschriften) en hoofdstuk 8 (mitigerende maatregelen) is meer te lezen over de toe te passen en reeds toegepaste mitigerende maatregelen ter verzachting van negatieve effecten. Gedurende voorgaande edities van de kerstmarkt hebben er uitvoerig metingen plaats gevonden ter bepaling van enige effecten met betrekking tot verandering van het microklimaat. De resultaten van deze metingen worden in hoofdstuk 7 verder toegelicht.

5.6 Effecten op habitatsoorten

Onderstaand is per soortgroep de landelijke trend beschreven alsook de trends voor het Geuldal, Heuvelland en de betrokken groeves in combinatie met de te verwachten effecten van de kerstmarkt 2019.

5.6.1 Meervleermuis

Het aantal meervleermuizen is landelijk sinds 1986 vervijfvoudigd, met name door een toename van de aantallen in bunkers in de duinen in het westen van Nederland. Deze opgaande trend is duidelijk minder sterk in het Heuvelland. In het Heuvelland tekent zich pas vanaf 2004 een lichte stijging af, na een aantal jaren waarin de index gemiddeld genomen weinig verandert. In het Natura 2000-gebied 'Geuldal' wordt vanaf 2009 een daling van het aantal meervleermuizen waargenomen. De dichtheid meervleermuizen wordt sterker beïnvloed door het klimaat, waarbij een dynamische groeve (hoge klimatologische dynamiek) de voorkeur heeft. In toeristische groeven worden iets lagere dichtheden meervleermuizen aangetroffen dan in andere mergelgroeven. De trend van de meervleermuis in het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is door het CBS berekend als matig negatief. De huidige populatie meervleermuizen in het 'Geuldal' schommelt rond de populatiegrootte zoals bestond ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied, zijnde 7 december 2004.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot worden jaarlijks slechts geringe aantallen meervleermuizen geteld (maximaal 12 in 2006) waarbij jaarlijkse fluctuaties groot zijn. In januari 2019 zijn 10 meervleermuizen geteld ten opzichte van 3 in 2004. Ten opzichte van de aanwijzingsdatum 7 december 2004 is er een toename in individuen te zien in de Gemeentegrot. Een duidelijke trend tussen de aanwijzingsdatum 7 december 2004 en heden valt echter niet vast te stellen, mede omdat er in 2008 en 2009 geen tellingen hebben plaatsgevonden.

Binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal' bevinden zich meerdere grotten, waar niet overal vleermuistellingen kunnen plaatsvinden bijvoorbeeld door instortingsgevaar. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' (waar tellingen hebben plaatsgevonden) betreft ongeveer 20%.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot is ten opzichte van 7 december 2004 een afname te zien in het aantal waargenomen exemplaren waarbij het aantal getelde individuen fluctueert tussen 0 en 8. Een heel duidelijke trend is niet zichtbaar. De lage aantallen vanaf 2012 zijn echter een indicatie dat de soort hier afneemt. In januari 2019 is er in de Fluweelengrot geen meervleermuis geteld ten opzichte van 5 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 4%.

5.6.2 Ingekorven vleermuis

De populatie ingekorven vleermuizen vertoont landelijk sinds 1986 een sterk opgaande trend. De landelijke en regionale trend vertonen hierbij ongeveer een gelijk opgang omdat vrijwel alle aangetroffen overwinterende ingekorven vleermuizen geteld worden in de groeven in het Heuvelland. De trend voor het 'Geuldal' is min of meer overeenkomstig. De trend van de ingekorven vleermuis in het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is door het CBS berekend als sterke toename.

Gemeentegrot

Ten opzichte van 7 december 2004, het moment waarop de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitatsoort zijn vastgelegd, is het aantal individuen ingekorven vleermuis toegenomen in de Gemeentegrot, landelijk en voor het gehele Natura 2000-gebied 'Geuldal'. In januari 2019 zijn 147 ingekorven vleermuizen geteld in de Gemeentegrot ten opzichte van 57 in 2004. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' (waar tellingen hebben plaatsgevonden) betreft ongeveer 15%.

Fluweelengrot

Sinds 2005 is een grillige toename te zien in de aantallen ingekorven vleermuizen in de Fluweelengrot. Vanaf 2013 lijkt zich een mogelijke daling in te zetten. Deze daling is in contrast met de landelijke/regionale index die vrijwel voortdurend stijgend is. In januari 2019 zijn er 26 ingekorven vleermuizen geteld in de Fluweelengrot ten opzichte van 10 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 5%.

5.6.3 Vale vleermuis

De trend van de vale vleermuis laat landelijk sinds 1995, gemiddeld, een gestage stijging zien. De landelijke trend is (nagenoeg) gelijk aan de regionale trend in het Heuvelland. De trend in het 'Geuldal' volgt gemiddeld genomen de landelijke/regionale trend, maar verloopt wat grilliger. De trend van de vale vleermuis is tussen 2004 en 2015 volgens het CBS vastgesteld als onzeker.

Gemeentegrot

Binnen de Gemeentegrot worden jaarlijks geringe aantallen vale vleermuis geteld met een maximaal aantal van 10 in 2004. Sinds 2005 lijken de aantallen, in tegenstelling tot de landelijke en regionale index, terug te lopen waarbij met de jaarlijkse januaritelling in de Gemeentegrot in 2015 en 2016 nog maar 3 vale vleermuizen zijn waargenomen. In januari 2019 zijn er 5 vale vleermuizen geteld in de Gemeentegrot. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' (waar tellingen hebben plaatsgevonden) betreft ongeveer 33%.

Fluweelengrot

In de periode 2004 tot en met 2017 is éénmalig een vale vleermuis aangetroffen tijdens de januaritelling, dit was één individu in 2013. In januari 2019 is er 1 vale vleermuis geteld in de Fluweelengrot ten opzichte van 0 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 3%.

5.7 Conclusie Natura 2000

Hoewel een lokaal (tijdelijk) negatief effect op de betrokken populaties vleermuizen niet kan worden uitgesloten, en de trend voor de meervleermuis in het Natura 2000-gebied 'Geuldal' negatief is, zal door de combinatie van reeds genomen mitigerende maatregelen en te nemen mitigerende maatregelen, als weergegeven in hoofdstuk 8, een significant negatief effect op de populaties meervleermuis, ingekorven vleermuis en vale vleermuis in het 'Geuldal' niet plaatsvinden.

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat onderhavige door gemeente Valkenburg aan de Geul aangevraagde tijdelijk evenement geen (significante) negatieve effecten zal veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis zullen geen negatieve gevolgen ondervinden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

6 Overwegingen Soortenbescherming

6.1 Beoordelingskader

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten (andere soorten). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. Deze aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2).

6.2 Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.8, vijfde lid, Wnb is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemd artikel genoemde belangen;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 6.3 en hoofdstuk 8 (mitigerende maatregelen).

6.3 Beschermde soorten

6.3.1 Andere bevredigende oplossing

De kerstmarkt in de Gemeentegrot wordt sinds 1985 georganiseerd, in de Fluweelengrot sinds 1997. De kerstmarkt is van groot belang voor de gemeente Valkenburg aan de Geul en de directe omgeving, zie hiervoor tevens paragraaf 6.3.2. De kerstmarkt in de Gemeentegrot en Fluweelengrot is een regionale trekpleister in het kerstseizoen en wordt, dankzij de unieke locatie waar de kerstmarkt gehouden wordt, bezocht door vele bezoekers uit binnen- en buitenland.

De kerstmarkt vindt sinds de eerste editie plaats in de overwinteringsperiode van verscheidene vleermuissoorten. Het is niet mogelijk de kerstmarkt in een andere periode van het jaar te organiseren in verband met andere initiatieven die dan gebruik willen maken van de grotten en het feit dat een kerstmarkt normaliter gehouden wordt in de periode rondom Kerstmis. Daarnaast zorgen de grotten voor de speciale sfeer die het evenement uniek maakt. Zouden er minder stands in de grotten geplaatst worden, dan tast dat ook de unieke sfeer aan. Het toelaten van minder bezoekers, levert ook geen winst op. De verstoring door licht, geluid en aanwezige personen vindt toch plaats, ook al zijn er minder bezoekers.

Qua inrichting van het evenement geeft de gemeente Valkenburg aan de Geul aan dat de huidige inrichting van de kerstmarkt in afstemming met de brandweer tot stand is gekomen, en gericht is op veiligheidsvoorschriften die van toepassing zijn bij brand, rook of evacuatie. In de Gemeentegrot is een andere inrichting van het evenement enkel mogelijk door gebruik te maken van een alternatieve ingang, echter zijn bij de alternatieve ingang juist meer vleermuizen te vinden. De huidige looproute door de Gemeentegrot is een cirkel, door een deel van de route buiten gebruik te stellen dienen bezoekers heen en terug te lopen door een en dezelfde gang waardoor de veiligheid bij calamiteiten in geding komt.

De Fluweelengrot is een stuk kleiner dan de Gemeentegrot waardoor vrijwel het gehele stelsel in gebruik is voor de kerstmarkt. Gebruik maken van een andere looproute of ingang is in deze grot niet mogelijk in het kader van veiligheid. Om de veiligheid van bezoekers beter te garanderen is in de zomer van 2018 een nieuwe vluchtroute aangebracht waarmee mensen bij een calamiteit sneller geëvacueerd kunnen worden. Deze toevoeging van een extra opening in het stelsel heeft naar verwachting tevens een positief effect op de vleermuizenpopulatie.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft tevens beoordeeld of het mogelijk is om de sfeermuziek aan te passen en de verlichting aan te passen. Aanpassingen hierin zijn reeds meegenomen in de aanvraag als mitigerende maatregelen, verdere verlaging van het volume van de muziek heeft ecologisch gezien geen toegevoegde waarde vanwege het reeds aanwezige geluid afkomstig van de bezoekers. Nog verder dimmen van het licht zou onveilige situaties opleveren.

Voor de handeling, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

6.3.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang:

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip redenen van sociale of economische aard en met in begrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De kerstmarkt is voor de gemeente Valkenburg aan de Geul en omgeving van wezenlijk belang. Het is een regionale trekpleister met (in 2018) 150.000 bezoekers uit binnen- en buitenland. De gemeente Valkenburg aan de Geul besteed jaarlijks circa 1400 werkuren aan de organisatie rondom de kerstmarkten in de Gemeente- en Fluweelengrot. Hiermee is ruim € 84.000 aan salariskosten gemoeid. Daarnaast wordt door de gemeente Valkenburg aan de Geul aangegeven dat de kerstmarkt directe werkgelegenheid verschaft in de vorm van stands met exploitanten en indirect aan omliggende horeca, hotels, bus- en treinmaatschappijen, etcetera. Het economisch belang van de kerstmarkt in de Gemeentegrot en Fluweelengrot inclusief spin off voor lokale ondernemers wordt door de gemeente Valkenburg aan de Geul geschat op respectievelijk circa € 9.000.000,- en € 6.000.000,-.

Bovenstaand belang, dat in paragraaf 3.2 (Habitatrichtlijnsoorten) wordt genoemd, weegt in dit geval zwaarder dan het verstoren van in rust zijnde vleermuizen met mogelijk als gevolg het (tijdelijk) verlaten van een vaste rust- en verblijfplaats.

6.3.3 Staat van instandhouding

Zoals in paragraaf 5.5 weergegeven kan de kerstmarkt 2019 een directe fysieke verandering betekenen voor het leefgebied van vleermuizen, die invloed heeft op het voortbestaan van mogelijk aanwezige overwinteringsplaatsen van (beschermde) soorten. Door het evenement kan eveneens geschikt overwinteringsgebied verloren gaan. Onderstaand wordt per beschermde soort onderbouwd of en in welke mate de handeling de staat van instandhouding van de soort beïnvloed.

Voor de onderbouwing van de staat van instandhouding van de meervleermuis, ingekorven vleermuis en vale vleermuis zie paragraaf 5.6, effecten op habitatsoorten N2000-gebied 'Geuldal'.

6.3.3.1 Watervleermuis

Het aantal watervleermuizen vertoont landelijk een gestage stijging tot ongeveer 2005. Daarna lijkt een stabilisatie op te treden. In het Heuvelland zet vanaf beginjaren 2000 een lichte daling in.

Gemeentegrot

De trend in de Gemeentegrot vertoont tot 2003 grote fluctuaties, met aanvankelijk nog een stijging tot maxima van boven de 40 individuen. Vanaf 2003 tot heden is een afname in de trend waar te nemen. In januari 2019 zijn 17 watervleermuizen geteld in de Gemeentegrot. Dit is wel weer meer dan de 5 watervleermuizen die in 2018 geteld zijn, maar ten opzichte van 2003 dus nog steeds een dalende trend.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot zijn sinds 1986 sterke fluctuaties in aantallen te zien waarbij gemiddeld genomen meer vleermuizen zijn aangetroffen vóór 1997 dan erna. Sinds 2011 lijkt er een daling in aantallen plaats te vinden. In januari 2019 zijn 10 exemplaren geteld in de Fluweelengrot.

6.3.3.2 Baardvleermuizen

De baardvleermuizen die in de grotten overwinteren vertegenwoordigen twee zeer sterk op elkaar lijkende soorten, de baardvleermuis en de brandt's vleermuis. Enkel via determinatie in de hand kan het onderscheid tussen de twee soorten worden vastgesteld. Gezien dit tijdens de januaritellingen niet gebeurd zijn deze soorten als verzamelgroep geanalyseerd.

De baardvleermuizen vertonen landelijk en regionaal een gestaag stijgende trend tot 2012 waarna zich landelijk een daling inzet en regionaal de trend stabiliseert.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot is een grillig verloop te zien van de trend waarbij na 2001 een duidelijke afname in aantallen individuen valt vast te stellen. In 2001 zijn 28 baardvleermuizen geteld, in januari 2019 11 stuks.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot variëren de aantallen baardvleermuizen vanaf 1986 tussen de 0 en 16 dieren. Van de stijging in aantallen die landelijk en regionaal te zien is, is in de Fluweelengrot geen sprake, van een duidelijke daling echter ook niet. In januari 2019 zijn er 16 exemplaren geteld in de Fluweelengrot.

6.3.3.3 Franjestaart

Landelijk gezien neemt de populatie franjestaart sinds 1986 gestaag toe waarbij regionaal een nog sterkere toename is te zien.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot blijft de opgaande trend achter bij de landelijke en regionale trend, alhoewel er wel een positieve ontwikkeling in aantallen is te onderscheiden ten opzichte van begin jaren 90 toen enkele exemplaren werden geteld. In januari 2019 zijn er 21 franjestaarten geteld.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot is een grillig verloop te zien in de aantallen waargenomen franjestaarten met een uitschieter van 38 exemplaren in 2010. In januari 2019 zijn 17 exemplaren geteld.

6.3.3.4 Grootoorvleermuis

Van de grootoorvleermuizen worden in zowel de Gemeentegrot als de Fluweelengrot jaarlijks hooguit enkele dieren (0-4) waargenomen. Van een duidelijke trend lijkt geen sprake te zijn. Zowel landelijk als in het Heuvelland fluctueren de indexen sterk. In januari 2019 zijn in de Gemeentegrot 4 exemplaren geteld, in de Fluweelengrot geen exemplaar.

6.4 Extra openingsdagen

Het verzoek van de gemeente Valkenburg aan de Geul is om de kerstmarkt in de Gemeentegrot plaats te laten vinden van 15 november 2019 tot en met 29 december 2019. Het is kwantitatief niet aan te geven hoeveel invloed deze ruimere openingstijden op de vleermuizen hebben. Voor de editie van 2020 en de jaren erna zal in de Wnb aanvraag die de gemeente Valkenburg aan de Geul dan indient, een goede onderbouwing plaats dienen te vinden van nut, noodzaak en gevolgen voor de vleermuizen van eventuele aangepaste openingstijden en extra openingsdagen.

Voor wat betreft de bedrijfsborrels die gehouden zouden worden in de Gemeentegrot 's avonds na afloop van de kerstmarkt voor bezoekers, en dus ook de bedrijfsborrel voor gemeentepersoneel op donderdag 19 december van 19.00 tot 21.30 uur, wordt geen vergunning en geen ontheffing verleend.

6.5 Conclusie soortenbescherming

Door de kerstmarkt worden vleermuizen verstoord. Dit blijkt ook uit de monitoringscijfers waaruit bijvoorbeeld blijkt dat de vleermuizen tijdens de kerstmarkt het Oude deel in de Gemeentegrot mijden. Ook blijkt uit de monitoringsgegevens dat het kerstmarktgebied voor, tijdens en na de kerstmarkt nauwelijks gebruikt wordt door overwinterende vleermuizen. Dit zijn tijdelijke effecten. Er worden echter zoveel als mogelijk mitigatiemaatregelen genomen om deze effecten zo veel mogelijk te verkleinen.

Daarnaast is in het kader van de kerstmarkt 2016 een beschermingsplan opgesteld met diverse optimalisatie-maatregelen. De maatregelen die, zonder risico op onverwachte effecten op klimaat en overwinterende vleermuizen konden worden uitgevoerd zijn in de winter van 2016 gerealiseerd. In de winter van 2017, doorlopend tot in de zomer/najaar van 2018, heeft verdere stapsgewijze optimalisatie van de grot, monitoring en tussentijdse evaluatie plaatsgevonden.

Hiermee is afdoende invulling gegeven aan de voorwaarde dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het 'Geuldal'. Zoals onder paragraaf 6.4 genoemd zal er echter geen vergunning en geen ontheffing verleend worden voor de bedrijfsborrels 's avonds na afloop van de kerstmarkt voor bezoekers in de Gemeentegrot.

7 Monitoringsgegevens kerstmarkt

Vleermuizen zijn van nature in staat om te verplaatsen zonder dat dit direct ten koste gaat van de overlevingskansen van de soort en zij doen dat ook daadwerkelijk om bijvoorbeeld in te kunnen spelen op wijzigingen in de klimatologische omstandigheden in de grot gedurende hun verblijf. Een voorwaarde is dan dat er alternatieve plekken (hangplaatsen) zijn binnen de grot die wel nog voldoen aan de eisen en dat externe prikkels tot een minimum worden beperkt. Onder invloed van externe prikkels teren vleermuizen te veel in op hun vetreserves. Dit zal hun overlevingskansen juist negatief beïnvloeden.

Delen van de Gemeentegrot en de Fluweelengrot worden intensief gebruikt voor toeristische activiteiten. Voor de reguliere activiteiten kan worden gesteld dat sprake is van vermijdingsgedrag onder overwinterende vleermuizen. Deze dieren zullen hier niet meer overwinteren vanwege de aanwezige verstoring en wijken zoveel mogelijk uit naar andere locaties in de grot.

Om de effecten van de verstoring door de kerstmarkt te monitoren worden zowel temperatuur- en luchtvochtigheidsmetingen als maandelijks vleermuistellingen uitgevoerd.

7.1 Temperatuurmetingen

7.1.1 Gemeentegrot

Door de grote afmetingen en het beperkt aantal ingangen is de Gemeentegrot een van de meest statische mergelgrotten van het Mergelland en onnatuurlijk warm. Er is weinig luchtstroming door de grot, waardoor warmte niet voldoende afgevoerd kan worden met opwarming tot gevolg. De gemiddelde jaartemperatuur in Valkenburg aan de Geul schommelt rond de 10 à 11 graden Celsius. Een onderaardse grot zou in principe diezelfde gemiddelde temperatuur moeten hebben. De hoge temperatuur (circa 11,6 graden Celsius) in het Romeins deel is te verklaren door de kerstmarkt, en in mindere mate door de Cave Experience. Het centrale deel van de grot en de schuilkelder is met 12,1 tot 12,9 graden Celsius nog warmer door aanwezige droogmachines, de rondleidingen en het afgesloten karakter van de schuilkelder, waardoor er weinig luchtverplaatsing in dit gebied is. Tot slot zijn er twee 'warmtebellen' die waarschijnlijk door Thermae 2000 en een broeiende afvalberg lokaal een hogere temperatuur hebben, deze warmte verspreid zich niet verder door de grot.

7.1.2 Resultaten temperatuurmetingen Gemeentegrot

Gedurende de kerstmarkt 2016 en 2017 hebben er gedurende de opbouw, het evenement en het afbreken van de kerstmarkt temperatuurmetingen plaatsgevonden middels temperatuurloggers en tweewekelijks handmatige metingen op diverse locaties in de gangen van de Gemeentegrot. In 2018/2019 zijn op geschikte referentielocaties in een groot gedeelte van de grot loggers geplaatst die continu automatische metingen uitvoerden van luchttemperatuur en luchtvochtigheid. Daarnaast zijn in de zomer 2018 en februari 2019 metingen uitgevoerd aan de luchtstromingen op cruciale locaties verspreid door de grot om de dominante luchtstromingen van de zomer- en wintercyclus vast te stellen.

In 2016 is duidelijk gebleken dat tijdens de opbouw van de kerstmarkt de temperatuur iets hoger wordt. Bij de aanvang van de kerstmarkt schieten de temperaturen in de grot enorm omhoog, waarbij duidelijk een 'weekend-effect' van graden Celsius verhoging ten opzichte van doordeweekse dagen te zien is door hogere aantallen bezoekers. De hoogst gemeten temperatuur (19,4 graden Celsius) werd gemeten gedurende het laatste weekend van de kerstmarkt. Na het einde van de kerstmarkt zakt de temperatuur eveneens weer sterk in. Het duurt ongeveer 3 weken voordat bij alle meetlocaties de temperatuur weer op gelijk niveau is als voor de kerstmarkt.

In 2018 heeft een logger op een nieuwe locatie ten opzichte van 2016 en 2017 gemeten. Ook uit deze meting blijkt duidelijk dat in het Romeins deel van de Gemeentegrot sprake is van een sterke temperatuurstijging als gevolg van de kerstmarkt. Groot verschil ten opzichte van 2016 is dat de hoogst gemeten temperatuur 16,0 graden Celsius is en dat deze werd gemeten gedurende het laatste 3 weekenden van de kerstmarkt. Daarnaast heeft het ongeveer 5 weken geduurd voordat bij alle meetlocaties de temperatuur weer op gelijk niveau is als voor de kerstmarkt. De gemeente Valkenburg aan de Geul kan geen verklaring geven voor deze temperatuurverschillen en de langere afkoeltijd. Zij geven zelf aan dat deze verschillen niet noemenswaardig zijn.

De klimaatzones rondom de kerstmarkt worden ook in mindere mate beïnvloed door de opwarming door de kerstmarkt. In deze zones is een beperkte temperatuurstijging gedurende de kerstmarkt gemeten van circa 0,4 graden Celsius. Zodra de lucht door de druksluis is, verspreidt de opgewarmde lucht zich over zo'n groot gebied dat daar geen enkele opwarming ten gevolge van de kerstmarkt waar te nemen is. De opwarming door de kerstmarkt beperkt zich dus tot een relatief klein gebied.

In oktober (voorafgaand aan de kerstmarkt) en december (tijdens de kerstmarkt) 2018 zijn twee metingen uitgevoerd met een handzame infrarood thermometer die de gesteentetemperatuur van het plafond meet. De sterkste opwarming van het gesteente bevindt zich in het centrale deel van de Gemeentegrot, en dan voornamelijk daar waar de gangen op het hoogste niveau liggen, maar erg laag zijn, waardoor de warmte in dat deel blijft hangen. Als er geen kerstmarkt zou zijn, zou de temperatuur in het Romeins deel naar verwachting enkele graden dalen tussen oktober en december in plaats van de gemeten stijging.

7.1.3 Resultaten opening gesloten schachten

Ten behoeve van de verbetering van het klimaat in delen van de Gemeentegrot, waaronder de zogenoemde Long, zijn in juni/juli 2018 in totaal op 4 locatie gesloten (schacht)openingen weer geopend en zijn er in totaal 5 locaties gezien (de zogenaamde Quick Wins). Het gaat daarbij om de:

1. klep in de ventilatieruimte van ventilatiebuizen van de centrale schacht;
2. de schacht die uitkomt op de begraafplaats aan de Cauberg;
3. de schacht die uitkomt op het terrein van het Landal park aan de Cauberg;
4. de schacht die uitkomt in de Heilighartgroeve op het terrein van Domaine Cauberg (niet uitgevoerd), en;
5. muur tussen het zuidelijk instortingsgebied en de Long.

De klep en de schachten zijn achtereenvolgens geopend waarna gedurende een periode van 2 tot 3 weken klimaatmetingen zijn uitgevoerd om het effect op het bestaande klimaat in de grot te meten. Als uit die metingen bleek dat de nieuwe ventilatiestromen die zijn ontstaan door het openen geen negatief effect op het bestaande klimaat hadden, werd de opening gehandhaafd.

Uit de eerste metingen is gebleken dat de maatregelen 1 t/m 3 geen negatief effect hadden en dat er extra ventilatiestromen zijn ontstaan die ook in de winterperiode zeer waarschijnlijk geen negatief effect hebben op het klimaat in de Gemeentegrot. Bovendien zijn hiermee extra toegangen voor vleermuizen gecreëerd.

Van maatregel 4 is op basis van voortschrijdend inzicht voorlopig afgezien. Uit klimaatmetingen in de Heilighartgroeve bleek dat dit een relatief koude grot is. Daarnaast is er nog geen goed beeld van de vleermuizenpopulatie in deze grot. Er moet eerst een beter beeld van het klimaat en de vleermuizenpopulatie komen. In 2019 wordt, op basis van verder onderzoek, een nieuw besluit genomen over deze maatregel.

Om de onderzoeksperiode van maatregel 4 niet ongebruikt te laten verstrijken is gekozen een andere kansrijke locatie hiervoor in de plaats aan te pakken. In de voorheen afgesloten verbindingen tussen de Long en het instortingsgebied dat daaraan grenst, zijn openingen gemaakt. Door deze openingen is een grote luchtstroming ontstaan vanuit dit instortingsgebied door de long, naar de in- en uitgangen van het Romeins deel. De temperatuur van dit instortingsgebied is veel lager dan de rest van de Gemeentegrot waardoor deze maatregel voor afkoeling in de Long kan zorgen.

Uit metingen na het uitvoeren van deze maatregelen bleek dat voor:

1. de klep in de ventilatieruimte van ventilatiebuizen van de centrale schacht -> deze heropening heeft nauwelijks effect, maar ook duidelijk geen negatief effect op het klimaat, dus er is besloten de klep vooralsnog open te laten;
2. de schacht die uitkomt op de begraafplaats aan de Cauberg -> er heeft meer afkoeling plaatsgevonden tijdens de winter dan opwarming tijdens de zomer, daarnaast zijn hogere luchtstromingen gemeten tijdens de winter dan tijdens de zomer. Deze schacht zorgt dus voor afkoeling in het grotdeel onder deze schacht. In de toekomst zal monitoring plaatsvinden om te bekijken of dit gebied groter wordt en op termijn zal leiden tot een koudere klimaatzone binnen het centrale deel van de Gemeentegrot;
3. de schacht die uitkomt op het terrein van het Landal park aan de Cauberg -> er heeft meer opwarming tijdens de zomer plaatsgevonden dan afkoeling tijdens de winter, daarnaast zijn hogere luchtstromingen gemeten tijdens de zomer dan tijdens de winter. Deze schacht zorgt dus voor opwarming in het grotdeel onder deze schacht. In de toekomst zal monitoring plaatsvinden om te bekijken of dit gebied groter wordt en op termijn zal leiden tot een warmere klimaatzone in de Gemeentegrot. Deze uitgang zorgt daarnaast voor een hogere trek door onder andere het centrale deel van de grot tot aan de hoofdingang en zorgt in de winter voor meer afkoeling in het Romeins deel en onder de begraafplaats schacht;
4. muur tussen het zuidelijk instortingsgebied en de Long -> er zijn hoge luchtstromen gemeten tussen het zuidelijk instortingsgebied en de Long, het is echter onbekend waar deze trek precies vandaan komt (kan onder andere van de Jadoulgroeve, Wilhelminagroeve of een onbekende ingang). Door deze onzekerheid is het niet te voorspellen of deze afkoeling in stand blijft, dit zal in de toekomst gemonitord worden.

7.1.4 Conclusie Gemeentegrot

Door de kerstmarkt wordt de temperatuur in het gedeelte van de Gemeentegrot waar de kerstmarkt plaatsvindt en de omringende delen, daadwerkelijk hoger. Alle warmte die tijdens de kerstmarkt deze gedeeltes heeft opgewarmd, is daarna in een aantal weken tijd voor een groot gedeelte door de luchtstromingen afgevoerd naar buiten of naar andere delen van de grot. Dit is een bevestiging dat dit een dynamisch grotdeel betreft, in de winterperiode zonder twijfel het meest dynamische deel van de gehele Gemeentegrot. En hierdoor zou dit gebied - zonder kerstmarkt – hoogstwaarschijnlijk de koudste en meest dynamische klimaatzone van de Gemeentegrot zijn.

De gemeente Valkenburg aan de Geul kan echter geen verklaring geven voor de temperatuurverschillen tussen 2016 en 2018. Om deze reden wordt voorschrift 33 (zie hoofdstuk 2) extra opgenomen waarbij vastgehouden wordt aan de klimaatmonitoringsafspraken die ook afgelopen jaren gemaakt zijn.

7.1.5 Fluweelengrot

In het kader van de kerstmarkt zijn er in de winterperiode 2017/2018 klimatologische metingen uitgevoerd in de Fluweelengrot. Met 13 loggers is de luchttemperatuur en luchtvochtigheid gemeten. Daarnaast is met een infrarood thermometer een heatmap gemaakt. De hoofdconclusie in 2017 was dat in nagenoeg de hele Fluweelengrot een sterke invloed van de kerstmarkt aanwezig is, vanaf de start tot enkele weken na het einde van de kerstmarkt.

Medio 2018 is een extra nooduitgang gemaakt aan de Dwingel. Deze zal waarschijnlijk het effect hebben dat een groter deel van de Fluweelengrot dynamischer wordt en zodoende minder invloed ondervindt van de kerstmarkt. Tijdens de kerstmarkt van 2018 is een start gemaakt met de monitoring van de kerstmarkt in relatie tot deze nieuwe ingang. Uit eerste metingen lijkt het in 2018 kouder te zijn dan in 2017. Maar omdat de meetlocaties van 2017 niet exact overeenkomen met die van 2018, kan niet met absolute zekerheid gezegd worden dat dit een effect is van de Dwingel ingang. De gemeente Valkenburg aan de Geul geeft aan dit komende winter verder te monitoren.

In de aanvraag worden geen klimaatmonitoringsgegevens gegeven voor het gehele kerstmarktgebied in de Fluweelengrot. Daardoor is dus ook niet te beoordelen of er temperatuurverschillen zijn tussen het begin en het einde van de kerstmarkt, op verschillende tijdstippen gedurende de dag en tussen verschillende locaties in de Fluweelengrot. Ook is het niet mogelijk om deze gegevens te beoordelen ten opzichte van voorgaande jaren.

7.1.6 Conclusie Fluweelengrot

Aangezien de klimaatmonitoringsgegevens ontbreken, ook na het stellen van aanvullende vragen, kan er geen conclusie getrokken worden over de klimaatmonitoring in de Fluweelengrot. Om deze reden wordt voorschrift 33 (zie hoofdstuk 2) extra opgenomen waarbij vastgehouden wordt aan de klimaatmonitoringsafspraken die ook afgelopen jaren gemaakt zijn.

7.2 Vleermuistellingen

In 2017, 2018 en 2019 zijn voorafgaand aan, tijdens en na de kerstmarkt (periode eind september 2017 tot medio mei 2019) vleermuistellingen uitgevoerd in de Gemeentegrot en in de Fluweelengrot.

7.2.1 Gemeentegrot

In tabel 3 zijn de aantallen vleermuizen per grotdeel (Nooduitgang, Romeins deel, Oude deel en uitgang Cauberg) in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat vooral het Romeinse deel en de Uitgang Cauberg gedurende de kerstmarkt gemeden worden, waarbij de grootste actieve verstoring plaatsvindt aan het begin van de winterperiode. De Nooduitgang en het Romeinse deel worden het minst gebruikt, ook na afloop van de kerstmarkt. Ook in 2017/2018 kwam dit beeld naar voren.

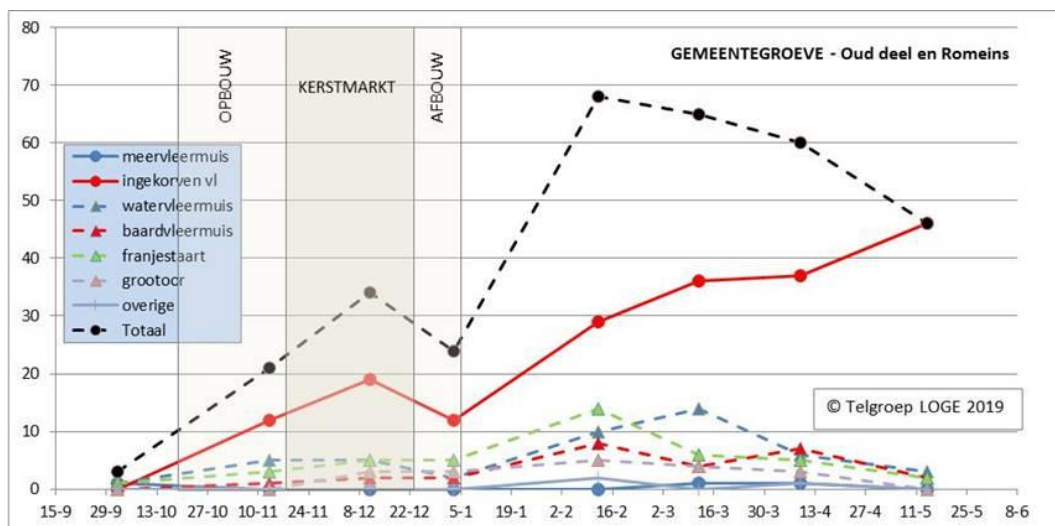
Telling	Nooduitgang	Romeinse deel	Oude deel	Uitgang Cauberg
2-10-2018	1	2	0	0
13-11-2018	4	1	14	2
11-12-2018	6	4	19	5
3-1-2019	2	0	15	7
12-2-2019	10	2	31	25
12-3-2019	7	8	29	21
9-4-2019	16	11	25	8
14-5-2019	3	9	20	14

Tabel 3: Aantallen vleermuizen per grotdeel Gemeentegrot

In tabel 4 worden de aantallen overwinterende vleermuizen in het kerstmarktgedeelte van de Gemeentegrot weergegeven. In figuur 4 is dit uitgezet in een grafiek.

		meervleer muis	ingekorven vl	watervleer muis	baardvleer muis	franjestaart	grootoor	overige	Totaal
2-10-2018	voor opbouw	1	0	1	0	1	0	0	3
13-11-2018	tijdens opbouw	0	12	5	1	3	0	0	21
11-12-2018	kerstmarkt	0	19	5	2	5	3	0	34
3-1-2019	afbouwperiode	0	12	2	2	5	3	0	24
12-2-2019	niks	0	29	10	8	14	5	2	68
12-3-2019	niks	1	36	14	4	6	4	0	65
9-4-2019	niks	1	37	6	7	5	3	1	60
14-5-2019	niks	0	46	3	2	2	0	0	46

Tabel 4: Aantallen overwinterende vleermuizen kerstmarktgedeelte Gemeentegrot

Figuur 4: Aantallen overwinterende vleermuizen kerstmarktgedeelte Gemeentegrot

Een aantal conclusies zijn af te leiden van de vleermuistellingen in het kerstmarktgedeelte:

- het totaal aantal getelde dieren neemt in eerste instantie toe tijdens de opbouwperiode, maar neemt vervolgens af aan het einde van de kerstmarkt. Deze trend wordt met name bepaald door de meest voorkomende soort: de ingekorven vleermuis;
- bij de telling in februari is het aantal vleermuizen toegenomen ten opzichte van de maanden daarvoor;
- de ingekorven vleermuis (maximaal 46) is het meest talrijk als overwinteraar in het kerstmarktgebied. Op afstand volgen de overige soorten: watervleermuis, baardvleermuis en franjestaart. Meervleermuis en grootoorvleermuis worden incidenteel waargenomen;
- vier soorten bereiken hun maxima na de afbouw van de kerstmarkt (buiten de kerstmarktperiode): ingekorven vleermuis, franjestaart, watervleermuis en baardvleermuis;
- de ingekorven vleermuis beleeft zijn maximum in april. Van de soort is bekend dat ze relatief lang 'winterslapen' in tegenstelling tot de andere soorten.

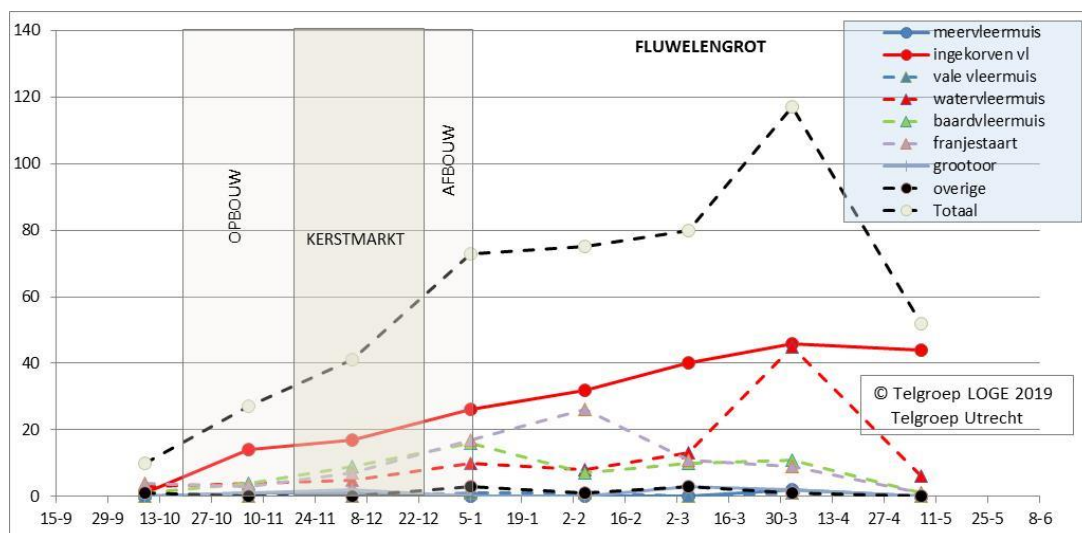
Het aantalsverloop laat zien dat het gebied van de kerstmarkt wordt gemeden. De meeste soorten nemen pas na de kerstmarkt geleidelijk in aantal toe. Waar deze dieren vandaan komen en in de periode van de kerstmarkt overwinteren, is onbekend. Het aantalsverloop wordt mogelijk beïnvloed doordat vleermuizen aan het eind van de winterperiode 'kouder gaan hangen'. Dit zijn dan bij voorkeur de dynamische plekken in de buurt van grot ingangen, dus het kerstmarktgebied. Bovenstaande conclusies komen overeen met de conclusies van de tellingen van 2017/2018.

7.2.2 Fluweelengrot

In tabel 5 worden de aantallen overwinterende vleermuizen in het kerstmarktgedeelte van de Fluweelengrot weergegeven. In figuur 5 is dit uitgezet in een grafiek.

		meervleermuis	ingekorven vl	vale vleermuis	watervleermuis	baardvleermuis	franjestaart	grootoor	overige	Totaal
9-10-2018	voor opbouw	0	1	0	3	1	4	0	1	10
6-11-2018	tijdens opbouw	1	14	0	4	4	3	1	0	27
4-12-2018	kerstmarkt	1	17	0	5	9	7	2	0	41
5-1-2019	afbouwperiode	0	26	1	10	16	17	0	3	73
5-2-2019	niks	0	32	1	8	7	26	0	1	75
5-3-2019	niks	0	40	0	13	10	11	3	3	80
2-4-2019	niks	2	46	1	45	11	9	2	1	117
7-5-2019	niks	0	44	0	6	1	1	0	0	52

Tabel 5: Aantallen overwinterende vleermuizen kerstmarktgedeelte Fluweelengrot

Figuur 5: Aantallen overwinterende vleermuizen kerstmarktgedeelte Fluweelengrot

Bij de tellingen zoals uitgevoerd in de winter van 2018/2019 zijn de volgende constatering gedaan:

- het totaal aantal getelde dieren neemt in eerste instantie toe tijdens de opbouw- en kerstmarktperiode, blijft vervolgens nagenoeg stabiel en gaat dan omlaag;
- bij de telling in januari is het aantal vleermuizen toegenomen ten opzichte van de maanden daarvoor;
- de ingekorven vleermuis (maximaal 46), watervleermuis (maximaal 13) en baardvleermuis en franjestaart (maximaal 26) zijn het talrijkst als overwinteraar in het kerstmarktgebied. Op afstand volgen de overige soorten, namelijk meervleermuis, vale vleermuis en grootoorvleermuis;
- 4 soorten bereiken hun maxima na de afbouw van de kerstmarkt (buiten de kerstmarktperiode), namelijk de ingekorven vleermuis, watervleermuis, baardvleermuis en franjestaart. Tijdens de kerstmarkt bereiken de overwinterende vleermuizen geen maximale aantallen;
- de ingekorven vleermuis neemt in de loop van het seizoen toe en heeft een maximum in april. Van deze soort is bekend dat deze relatief lang 'winterslaapt' in tegenstelling tot de andere soorten.

Het aantalsverloop laat zien dat het gebied van de kerstmarkt wordt gemeden. De meeste soorten nemen pas na de kerstmarkt geleidelijk in aantal toe. Waar deze dieren vandaan komen en in de periode van de kerstmarkt overwinteren, is onbekend. Het aantalsverloop wordt mogelijk beïnvloed doordat vleermuizen aan het eind van de winterperiode 'kouder gaan hangen'. Dit zijn dan bij voorkeur de dynamische plekken in de buurt van grot ingangen, dus het kerstmarktgebied. Bovenstaande conclusies komen overeen met de conclusies van de tellingen van 2017/2018.

8 Mitigerende maatregelen

8.1 Mitigerende maatregelen kerstmarkt 2016, 2017 en 2018

In het kader van de kerstmarkt 2016, 2017 en 2018 heeft er reeds voor een deel mitigatie plaatsgevonden in de Gemeentegrot en de Fluweelengrot. Deze mitigatie is nog steeds van toepassing voor de kerstmarkt 2019. Door het nemen van mitigerende maatregelen worden effecten op de aangewezen vleermuissoorten binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal' zoveel mogelijk beperkt.

Onderstaand worden mitigerende maatregelen weergegeven die reeds zijn uitgevoerd in 2016, 2017 en 2018 alsook nog beoogde mitigerende maatregelen. Gezien maatregelen in het kader van N2000 tevens van invloed zijn op soortenbescherming en vice versa is er geen onderscheid gemaakt in welk kader een mitigerende maatregel genomen wordt.

8.2 Genomen mitigerende maatregelen Gemeentegrot

Voor de Gemeentegrot zijn de mitigerende maatregelen in te delen in enkele categorieën:

- A. optimalisatie van bestaande grot ingangen voor zwermfunctie en migratie;
- B. realisatie van nieuwe ingangen voor zwermfunctie en migratie;
- C. realisatie van extra luchtstroming door nieuwe ingangen en het heropenen van bestaande putten;
- D. verminderen van menselijke verstoring.

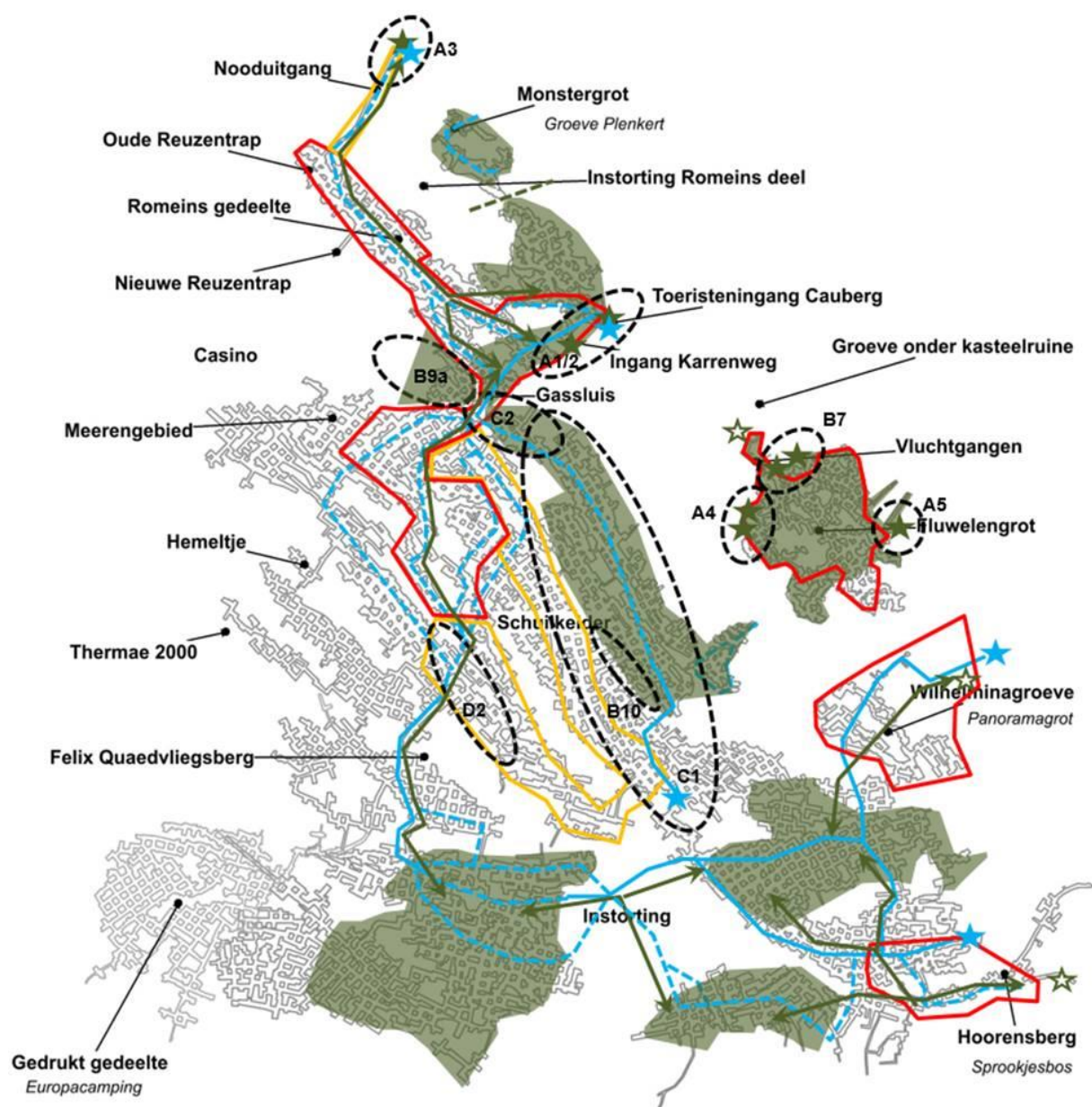
In tabel 6 worden de reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen naar aanleiding van de kerstmarkt 2016, 2017 en 2018 weergegeven. Zie ook figuur 6 voor verdere verduidelijking van de locatie voor genomen mitigerende maatregelen.

Code	Planning	Status	Mitigatie	Doel
A1	Oktober 2016	Uitgevoerd	Verbeteren vliegopening, weghalen obstakels, ophangen betonkasten en/of gaten boren in muren.	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Permanente vliegopening in diverse deuren, binnen- en buitenverlichting uitdoen/afschermen, ophangen betonkasten en/of gaten boren in muren.	Verminderen lichtverstoring en daarmee verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A3	Oktober 2016	Uitgevoerd	Verbeteren invliegopening, ophangen betonkasten, uitdoen verlichting (binnen en buiten) in zwermperiode.	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
B10	Oktober 2016	Uitgevoerd	Weghalen blokken in perforatiemuren Long.	Verbeteren invliegmogelijkheden vleermuizen.
C1	Juni/juli 2018	Uitgevoerd	Openen natuurlijke ventilatie centrale schacht.	Realisatie luchtcirculatie centrale deel grot (long).
C2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Openen muur afsluiting long door het verwijderen van enkele blokken (gaten maken).	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot (long); tevens invliegopeningen vleermuizen.

D1	Oktober 2016	Uitgevoerd	Gele lampen (permanente sfeerverlichting voor treintje) in centrale deel koppelen aan tijdschakelaar.	Afname lichtverstoring in centrale deel grot en daarmee verbeteren verbindingsfunctie tussen noordelijke en zuidelijke deel grot.
D2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Koppelen van de noodverlichting aan het alarm waardoor alle noodverlichting uitgaat als het alarm wordt ingeschakeld.	Afname lichtverstoring.
D3	Oktober 2016	Uitgevoerd	Het voorzien van de noodverlichtingsarmaturen van bewegingssensoren.	Afname lichtverstoring.
D4	Oktober 2016	Uitgevoerd	Het plaatsen van kapjes op de noodverlichtingsarmaturen zodat het plafond niet wordt verlicht.	Afname lichtverstoring.
D5	Oktober 2016	Uitgevoerd	De buitenverlichting bij de nooduitgang Plenkertstraat voorzien van een bewegingssensor.	Afname lichtverstoring.
D6	Oktober 2016	Uitgevoerd	De buitenverlichting op het grotplein Cauberg deels afschermen, deel verwijderen en op een tijdschakelaar zetten.	Afname lichtverstoring.
Bravo1	Kerstmarkt 2017 en 2018/ Kerstmarkt 2019	Uitgevoerd / Beoogd	Er worden in zone Bravo geen verwarmingsbronnen gebruikt voor het verwarmen van mensen en etenswaren.	Voorkomen van extra opwarming van de grot door verwarmingsbronnen.
Bravo2/Volledige kerstmarkt	Kerstmarkt 2017 en 2018/ Kerstmarkt 2019	Uitgevoerd / Beoogd	In het kerstmarktgedeelte worden geen geurkaarsen en wierrook gebruikt.	Voorkomen van verstoring van vleermuizen door geur.
Bravo3	Kerstmarkt 2017 en 2018/ Kerstmarkt 2019	Uitgevoerd / Beoogd	In zone Bravo worden achter de kerststands gordijnen opgehangen aan de zijde van het Oude deel.	Uitwisseling van lucht en daarmee opwarming en lichtverstoring worden voorkomen.
Additioneel	Kerstmarkt 2017 en 2018 / Kerstmarkt 2019	Uitgevoerd / Beoogd	In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend alsook met elektrische trein).	Voorkomen van verstoring door menselijk toedoen in het centrale deel van de grot.
Additioneel	Kerstmarkt 2017 en 2018/ Kerstmarkt 2019	Uitgevoerd / Beoogd	Gedurende de kerstmarkt wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden.	Voorkomen van verstoring door licht en geluid.
Quick win 1	Juni/juli 2018	Uitgevoerd	Openen van klep in de ventilatieruimte van ventilatiebuizen van de centrale schacht	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot (long); tevens invliegopeningen vleermuizen.
Quick win 2	Juni/juli 2018	Uitgevoerd	Openen van schacht bij begraafplaats Cauberg	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot (long); tevens invliegopeningen vleermuizen.
Quick win 3	Juni/juli 2018	Uitgevoerd	Openen schacht op het terrein van Landal park aan de Cauberg	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot (long); tevens invliegopeningen vleermuizen.
Quick win 4	Juni/juli 2018	Geannuleerd	Open zetten schacht die uitkomt in de Heilighartgroeve op het terrein van	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot

			Domaine Cauberg	(long); tevens invliegopeningen vleermuizen.
Quick win 5	Juni/juli 2018	Uitgevoerd	Openingen creëren in muren richting instortinggebied zuidelijk deel van de Long	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de grot (long); tevens invliegopeningen vleermuizen.

Tabel 6: Mitigerende maatregelen Gemeentegrot

Figuur 6: Reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen Gemeentegrot en Fluweelengrot

8.3 Genomen mitigerende maatregelen Fluweelengrot

Voor de Fluweelengrot zijn de mitigerende maatregelen in te delen in de volgende categorieën:

- A. optimalisatie van bestaande grot ingangen;
- B. realisatie van nieuwe ingangen en het bevorderen van luchtstroming in de grot.

In tabel 7 worden de reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen naar aanleiding van de kerstmarkt 2016 en 2017 weergegeven. Zie ook figuur 6 voor verdere verduidelijking van de locatie voor de genomen mitigerende maatregelen.

Code	Planning	Status	Mitigatie	Doel
A4	Oktober 2016	Uitgevoerd	Bij de ingang van de Fluweelengrot verlichting uitdoen / afschermen	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A5	Oktober 2016	Uitgevoerd	Nooduitgang verlichting op bewegingssensor plaatsen	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A6	Voorjaar 2017	Uitgevoerd	Optimalisatie van de ingang Kasteelgroeve	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
B7	Oktober 2016	Uitgevoerd	Creëren nieuwe invliegopening noordzijde Fluweelengrot, heropenen dichtgemetselde muur en oud gat in plafond	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden.
B8	Zomer 2017	Uitgevoerd	Realisatie vleermuisingang in Jadoulgroeve.	Nieuwe invliegopening, extra luchtcirculatie en optimalisatie grot voor vleermuizen.
De Dwingel	Zomer 2018	Uitgevoerd	Realisatie nieuwe nooduitgang Fluweelengrot	Realisatie luchtcirculatie van de grot (long); tevens invliegopening vleermuizen.

Tabel 7: Mitigerende maatregelen Fluweelengrot

8.4 Conclusie genomen mitigerende maatregelen

De gemeente Valkenburg aan de Geul trekt in de aanvraag geen conclusie of de genomen mitigerende maatregelen van afgelopen jaren effecten hebben gehad en zo ja welke. Of welke maatregelen wel of niet werken. Na aanvullende vragen geeft de gemeente Valkenburg aan de Geul aan dat de effecten niet specifiek herleidbaar zijn tot een bepaalde maatregel. Ze stellen dat de effecten allemaal op gaan in de getelde aantallen vleermuizen en de resultaten van de klimaatmonitoring. Om deze reden worden voorschrift 32 en 33 (zie hoofdstuk 2) extra opgenomen waarbij vastgehouden wordt aan de vleermuismonitoring- en klimaatmonitoringsafspraken die ook afgelopen jaren gemaakt zijn. Alleen zo kan over langere periode een beeld ontstaan of de mitigerende maatregelen werken en welke invloed dit op de vleermuizen en het klimaat heeft.

9 Conclusie

9.1 Natura 2000

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat het onderhavige door gemeente Valkenburg aan de Geul aangevraagde tijdelijke activiteit geen (significante) negatieve effecten zal veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van het Nederlandse Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis zullen geen significant negatieve gevolgen ondervinden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

Tegen deze achtergrond is vergunningverlening voor de aangevraagde activiteiten in overeenstemming met het bepaalde in de Wet natuurbescherming.

9.2 Soortenbescherming

Vleermuizen, art. 3.5, tweede en vierde lid, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5, Wnb.

Ten overvloede

Het is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1, 3.2 en/of 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen.